

Ekologický manifest

platformy Zvonečník

AKTUALIZOVÁNO SHROMÁŽDĚNÍM PLATFORMY ZVONEČNÍK 27.6.2020

DIVOKÁ ŠÁRKA 2020

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Ideje pro ekologickou politiku.....	3
3. Ekologie a udržitelný rozvoj.....	3
4. Rezoluce Zvonečníku.....	4
5. Priority Zvonečníku.....	6
5.1 Priority Zvonečníku k řešení sucha v ČR.....	7
6. Programy Zvonečníku.....	8

1. Úvod

Platforma Zvonečník vznikla v roce 2008 jako neformální socdem iniciativa zdola, rozšířila abecedu ekologických organizací a za dobu své činnosti vydala řadu osvětových materiálů, uspořádala množství tematických debat a výjezdních akcí. Výstupy a závěry bývají zveřejňovány na stránkách platformy. Platforma vydala také řadu výzev a stanovisek k aktuálním i dlouhodobým problémům životního prostředí. Těší nás rozvíjení spolupráce s dalšími organizacemi a platformami, s nezávislými odborníky i politiky různých uskupení, zasazujeme se a budeme zasazovat také o konkrétní ekologická řešení.

Jiří Jakl, tajemník platformy Zvonečník

2. Ideje pro ekologickou politiku

Platforma Zvonečnick staví na idejích udržitelný rozvoj, zdravé produkty, čisté prostředí, ochrana přírody, ekologická doprava, využití odpadů, úspory energií.

Ekologické chování neznamená ohrožení ekonomické stability. Naopak, princip trvale udržitelného rozvoje v tomto směru v sobě zahrnuje tři rovnovážné pilíře – ekologický, ekonomický a sociální. Rozumná ekologická politika přináší nejen úspory energií či surovin, ale také hospodářský růst, vytváří nová pracovní místa a zdroje pro sociální sféru. Proto jsme přesvědčeni, že by nejen sociální demokracie měla podporovat rozvoj moderních technologií, šetrných k životnímu prostředí, v průmyslu, energetice, dopravě i zemědělství.

3. Ekologie a udržitelný rozvoj

Ekologie je přírodovědná disciplína zabývající se vztahy mezi organizmy a prostředím. Z těchto vztahů nevyjímá pochopitelně ani člověka. Vzhledem k praktickým aplikacím bývá ekologie širší veřejností vnímána dokonce jako disciplína zabývající se omezením nežádoucího působení člověka na životní prostředí. V praxi tento přístup vede až ke změnám ve společnosti a je předmětem zájmu také společenských věd.

Člověk se mnohdy pasuje do role pána přírody a tvora nezávislého na přírodě. Na rozdíl od jiných živočichů používá řeč a vyvinul techniku, stal se dokonce významným geologickým činitelem. Nic to ale nemění na jeho závislosti na přírodních zdrojích. Komise OSN pro životní prostředí a rozvoj v roce 1987 definovala "Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost budoucích generací naplňovat potřeby své". Summit OSN v roce 2015 přinesl 17 cílů udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals – SDGs). Zvonečnick se s těmito cíli a pojetím udržitelného rozvoje ztotožňuje.

4. Rezoluce Zvonečníku

V roce 2011 přijal Zvonečník na svém shromáždění 7 rezolucí, které byly potvrzovány i v následujících letech. Shromáždění platformy 2018 a 2020 tyto rezoluce aktualizovalo.

1) Zvonečník chápe "**trvale udržitelný rozvoj**" ve smyslu sladění sociálního, ekonomického a environmentálního rozvoje společnosti v mezích kapacity ekosystémů jako jeden ze základních zdrojů progresivní ekologické politiky. Ne vždy je však praktická politika v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje, za zásadní proto považujeme osvojení ekologického jednání a důraz na otevřenou diskuzi k ekologickým řešením. Teprve praktická aplikace principů trvale udržitelného rozvoje v jednání politiků dává ekologické politice důvěryhodnost. Poznání o kapacitě ekosystémů stavíme na vědeckém základě s hlubším pochopením vztahů člověka s životním prostředím.

2) Zvonečník usiluje o spotřebu produktů **bez jedů** a škodlivých látek. Politici by podle našeho názoru měli navrhnout legislativní a ekonomická opatření na podporu produktů na přírodní bázi a bez zdravotně rizikových chemických přípravků, která zároveň umožní výrobcům a producentům dostatečný prostor pro změnu technologií na šetrné k životnímu prostředí bez rizika negativních ekonomických a sociálních dopadů.

3) Zvonečník podporuje rozvoj **lokálních ekonomik** jako cestu omezující nežádoucí dopady globalizace a umožňující únik od hroutících se nadnárodních finančních trhů. Lokální produkce je řešením dopravní zátěže, lokální nezaměstnanosti a naopak enormního tlaku na životní prostředí v místech dosavadní nejlevnější produkce. Za nástroje rozvoje lokálních ekonomik považujeme vznik místních doplňkových měn, výraznější promítnutí nákladů dálkové dopravy do cen zboží a usnadnění prodeje výrobků maloproducentů v prodejní síti (podpora místních trhů, nabídka produktů se zdůrazněním místa produkce v síti supermarketů). V tomto smyslu prosazujeme i certifikaci bioproduktů, regionálních produktů a dalších ekoznaček.

4) Zvonečník v **ochraně přírody** klade důraz na ochranu přírodně hodnotných území, ochranu biodiverzity a vzácných forem života (druhovátá ochrana, vzácná společenstva), využití přírodních procesů (s poznatky k přirozené obnově lesa, těžbou narušených míst, ekologického zemědělství či fungování přírodních zahrad), obnovu přirozených prvků krajiny (revitalizace vodních toků, potlačení nepůvodních invazních druhů, obnova remízků, ochrana a obnova stromových alejí kolem silnic a polních cest, mokřadů) a na solidaritu s přírodou. Politici by podle našeho názoru měli připravit soubor legislativních a ekonomických opatření k zajištění souladu zemědělské výroby a ochrany přírody v podmínkách klimatických změn.

5) Zvonečník nesouhlasí s **dopravními** stavbami, které přináší prokazatelně ničení přírodně jedinečných biotopů, rekreačních oblastí a oddechových míst, vždy je možné nalézt alternativní řešení. Podporujeme alternativní druhy pohonů, které vedou ke snížení hlučnosti provozu, snížení škodlivých emisí a využití odpadních produktů (elektromobilita, zemní plyn, biopaliva). Vybízíme k využívání a zlepšení možnosti využívání hromadné dopravy a nemotorové individuální dopravy. V nákladní dopravě vyzýváme k větší podpoře železniční dopravy a jejích logistických center. Politici by se podle našeho názoru měli zasazovat o zlepšení dopravních kombinací mezi individuální a hromadnou dopravou pro větší pohodlí cestujících a atraktivitu hromadné dopravy.

6) Zvonečník podporuje rozvoj integrovaných systémů nakládání s **odpady**, které vytváří podmínky pro předcházení vzniku odpadů (omezení obalů, zpětný odběr), pro surovinové a energetické využití komunálních odpadů a bioodpadů (rozvoj recyklačních technologií a dobře recyklovatelných výrobků) a které omezují skládkování odpadů.

7) Zvonečník podporuje úspory **energie** a rozvoj obnovitelných zdrojů podle lokálního potenciálu. Zároveň vnímá dočasnou nezbytnost jaderné energetiky v energetickém mixu České republiky. Jde o řešení energetické bezpečnosti, technologické konkurenceschopnosti (v účtech za energii, tempu inovací a tvorby kvalifikovaných pracovních příležitostí) a snížení zátěže životního prostředí (snížení dopadů těžby surovin, emisí, bezpečnosti provozu). Podporujeme projekt "Velká výzva".

5. Priority Zvonečníku

K formulaci a výběru priorit Zvonečníku směřovala řada akcí a historicky směřovaly například ke Sjezdu ČSSD v Hradci Králové v roce 2018. Potvrzována je obecnější platnost těchto priorit a přínos pro ČR.

1) Chceme dostupné bydlení, proto by nemělo být jen v rukách developerů. Obce by novou výstavbu měly směřovat především na brownfieldy, nutné je podstatně více a systémově investovat do revitalizace zchátralých areálů a odstranění starých ekologických zátěží.

2) Šrotovné by neměl být příspěvek na nová auta, ale především pro sešrotování skutečných ojetin. Dále uvolněme poplatky k prodeji starších aut tak, aby pro jejich majitele byla vždy dostupnější auta s vyššími ekologickými standardy a "ekologické" poplatky ekologičtějším obměnám vozů nízkopříjmovým majitelům dále spíše nebránily.

3) Chraňme zemědělskou půdu před zbytečnou erozí a vyčerpáním. Říkáme ne přeřepkovaným polím, ano rozšíření spektra pěstovaných plodin (bobovité pícniny místo dovážené soji, konopářství), využívání ochranných plodin a meziplodin (včetně svazenky), návrat organické složky do půdy (dohody zemědělců s kompostárnami a bioplynovými stanicemi).

4) Kombinujeme různé druhy dopravy - na nádraží také na kole a autem. Nutné je vytvoření nových parkovišť u nádraží a umístění stojanů pro kola. Nákladní doprava kamiony-vlak potřebuje regionální překládací centra.

5) Přirozená klimatizace měst - využívání dešťové vody a stromy místo betonu. Cílem je příjemné prostředí a úspory spotřeby vody z vodních zdrojů, které by měly být nejlépe ve veřejném vlastnictví. Tvořme vodní prvky v zástavbě a podporujme využití dešťové vody v zahrádkářství.

6) Důchodová reforma se zachováním současného státem garantovaného systému a posílení důchodového účtu s využitím zisků z českého nerostného bohatství, lithiové ekonomiky a rozvoje moderních technologií.

5.1 PRIORITY ZVONEČNÍKU K ŘEŠENÍ SUCHA V ČR

Letáčkovou formou vydal spolek Zvonečníku "Ekologické priority k řešení sucha v Česku", kdy verzi ze 7.6.2019 schvaluje Shromáždění Zvonečníku 2020.

Pitná voda - šetrnost před novými zdroji

- náhrada pitné vody za dešťovou na zahradě, WC a pro další užitkové účely (spíše u rodinných domů), podobně využívání "šedé vody" na WC (zejména u nových obytných domů)
- propojování vodovodů ke stabilizaci vodovodní sítě a dostupnosti vodních zdrojů mimo suchem nejpostiženější oblasti, vymezení využitelnosti zdrojů ohrožovaných nadměrným čerpáním vody
- monitoring a obnova vodovodů k zabránění ztrát při dodávkách vody

Zemědělství a krajina - skladba plodin a dřevin, udržení vláh v krajině

- kapkové závlahy místo nenasytných závlahových rozstříkovačů
- agrolesnictví se dřevinami na polích a s mikroklimatickým efektem
- zúrodňující pícniny místo dovozů soji, nevhodného střídání plodin (kukuřice s řepkou), chemizace a eroze
- náhrada usychajících jehličnanových monokultur přírodě blízkými lesy
- obnova vodních prvků v krajině (revitalizace vodních toků, obnova mokřadů a rybníků)

Průmysl a energetika - cyklické využití vody

- cykly využití vody s jejím čištěním
- využití výměny odpadního tepla pro teplovody místo chlazení vodou do chladících věží, maximální kondenzace vody v chladících věžích

Města - ne rozpálenému betonu

- stromy pro mikroklima místo zavlažovaných trávníků a záhonů
- vodní prvky s dešťovkou

6. Programy Zvonečníku

Pro vodu a krajinu: voda v krajině, pole, lesy

www.vodakrajina.eu

Pro zahrádkářství: ekologické přístupy na zahradách

www.zahradni.net

Energetická chudoba: investice pro chudé

www.enechudoba.cz

Klimatické změny: klimatické změny a nová ekonomika

www.klimazmeny.cz

Potraviny nejsou odpad: stop plýtvání potravinami, kvalita potravin

www.potravinynejsouodpad.cz

Přírodě blíž: máme rádi přírodu

www.prirodebliz.cz

Invaze v naší přírodě: problémy a řešení proti šíření invazních druhů

www.invanatura.cz

Dopravní kombinace: kombinujeme kola, automobily a vlaky

www.dopravnikombinace.cz

Emise z dopravy: proti škodlivým emisím z dopravy

www.emisezdopravy.cz

Eko-edukace: vize pro ekologické vzdělávání a osvětu

www.ekoedu.cz

Toxoweb: dost jedům

www.toxoweb.cz

Města a regiony: ekologické přístupy ve městech a regionech

www.mestaregiony.cz

Letní ekologická akademie: debaty, vzdělávání, relaxace

www.ekoakademie.cz

ERAMPI - Ecological Rampion: síťujeme se zahraničím

www.erampi.net

Fiskální politika: cíle a nástroje pro ekologickou fiskální politiku

www.aktivnizat.cz